Nasiona roślin oleistych i okopowych.

Rośliny oleiste i okopowe – pod względem botanicznym są to odrębne grupy roślin obejmujące szereg gatunków uprawnych. W naszym zestawieniu zostały ujęte wybiórczo oraz zestawione razem ze względu na jeden ze sposobów użytkowania. Poniżej przedstawimy gatunki o mniejszym znaczeniu gospodarczym, które wykorzystuje się głównie jako rośliny poplonowe. Gatunki opisane niżej oprócz bardzo szybkiego tempa wzrostu wyróżniają się również pod względem ilości pozyskiwanej masy zielonej oraz posiadają właściwości fitosanitane.

RZEPIK OZIMY należy do rodziny krzyżowych, jest rośliną podobną do rzepaku, ale jest od niego bardziej zimotrwały. Rzepik lepiej wytrzymuje ostre i bezśnieżne zimy, znosi również lepiej niż rzepak długo zalegające, grube okrywy śnieżne. Główne kierunki użytkowania to zbiór na zieloną masę oraz jako roślina poplonowa. Na zieloną masę można ją uprawiać w poplonie ozimym, wiosennym plonie głównym i w poplonie ścierniskowym. Zasiana w poplonie ozimym daje zielonkę już w połowie kwietnia (25-400 q/ha). Drugi pokos można otrzymać po ok. 3 tygodniach (ok. 200 q). Pokos trzeci jest o ok. 50% niższy od drugiego. W siewie wiosennym i letnim pędy kwiatowe wytwarzają się w małej ilości – dominuje masa liściowa, która po ścięciu, przy dostatecznej ilości opadów, szybko odrasta. Jako poplon, można ją siać w dowolnym terminie, zależnie od zejścia z pola przedplonu.. Wymagania glebowe i pokarmowe są zbliżone do rzepaku ozimego, jest natomiast mniej zawodna na glebach lżejszych.

RZEPA PASTEWNA należy do rodziny krzyżowych. Jest to roślina 2-lenia, tworząca w pierwszym roku wegetacji mięsisty korzeń spichrzowy okrągły lub płaski. Dawniej rzepa była powszechnie uprawiana jako warzywo, obecnie użytkowana jest głównie na paszę, najczęściej dla krów. Do zalet jej należy, szybki przyrost masy nawet w okresie zimnej jesieni i odporność na niskie temperatury. Długość okresu wegetacji wynosi od 60 do 80 dni. Ze względu na krótki okres wegetacji oraz małą wydajność suchej masy z jednostki powierzchni nie uprawia się jej w plonie głównym, korzystna natomiast jest uprawa jako poplonu. Siew stosuje się od początku lipca do pierwszych dni sierpnia. Zwykle bywa uprawiana na zaoranych ścierniskach, dlatego nazywa się ją rzepą ścierniskową. Daje plon od 65 do 550q/ha, Zawartość suchej masy wynosi 5-8%.

GORCZYCA BIAŁA należy do rodziny krzyżowych, jest gatunkiem jednorocznym, o korzeniu palowym, lecz słabiej rozwiniętym i krótszym od rzepaku. Gorczyca biała uprawiana jest na nasiona, które następnie wykorzystuje się w przemyśle spożywczym do wyrobu musztardy. W praktyce rolniczej zastosowanie gorczycy jest znacznie szersze. Znajduje zastosowanie jako roślina podporowa przy zasiewie grochu lub wyki. Jest także cenioną rośliną poplonową, korzystnie wpływa na stan fitosanitarny gleby i jej kulturę, co pozwala na uzyskiwanie znacznie wyższych plonów roślin następczych, szczególnie okopowych. Jako roślina poplonowa potrafi wprowadzić do gleby dużo masy organicznej. Obecnie wyhodowane odmiany posiadają właściwości mątwikobójcze, zmniejszając w istotny sposób liczebność populacji mątwika w glebie. **Gorczyca najlepiej udaje się na glebach piaszczysto gliniastych, bogatych w wapń, o odczynie obojętnym lub zbliżonym do obojętnego. Gorczyce wytrzymują przymrozki w okresie wschodów do – 6C, a w okresie kwitnienia do – 2C.**

MARCHEW PASTEWNA należy do rodziny baldaszkowatych uprawiana jest jako forma pastewna. Formy uprawne są 2 letnie, w pierwszym roku wytwarza rozetę liści i korzenie spichrzowe w drugim

natomiast pędy generatywne. Marchew jest paszą o dużej wartości dietetycznej, szczególnie ceniona w żywieniu młodych zwierząt gospodarskich. Ponieważ korzenie marchwi zawierają dużo cukrów, wpływają dodatnio na wykorzystanie związków azotowych niebiałkowych. Plon korzeni z jednego ha wynosi około 600q, w tym około 400-500 kg białka strawnego oraz 7 kg karotenu, a także dużo witaminy C. W naszych warunkach glebowych jest tym bardziej cenna, że ma stosunkowo małe wymagania glebowe i może dać zadowalające plony na glebach lekkich. Niezależnie od wysokiej wartości pokarmowej korzeni, liście marchwi, czyli tzw. nać są bogate w składniki pokarmowe.

BRUKIEW PASTEWNA należy do rodziny krzyżowych, uprawiana jest jako roślina pastewna i warzywna. Uprawa jej sięga dalej na północ niż uprawa buraków pastewnych, gdyż jest lepiej dostosowana do zimnego klimatu. W warunkach klimatycznych panujących w naszym kraju, zwłaszcza w zimne i wilgotne lata brukiew często daje wyższe plony niż buraki pastewne, do 1100q/ha.. Brukiew jest rośliną 2 letnią o korzeniu i nasadzie łodygi silnie zgrubiałym. Miąższ korzenia bywa żółty lub biały. Wartość pokarmowa brukwi jest nieco niższa niż buraków pastewnych i marchwi. Odznacza się szybkim wzrostem i krótkim okresem wegetacji: już 3-4 miesiące od zasiewu korzenie są dojrzałe do zbioru. Pozyskiwana masa korzeniowa jest bogatym źródłem witaminy C. Brukiew wymaga klimatu niezbyt ciepłego, wilgotnego, gdyż jest na suszę wrażliwa. Uprawia się obecnie dwie formy, o białym oraz żółtym miąższu.

KAPUSTA PASTEWNA należy do rodziny krzyżowych. Jest jedną z najwydajniejszych jednorocznych roślin pastewnych uprawianych w Polsce. Masa zielona kapusty pastewnej zawiera 19-22% białka strawnego w suchej masie liści i ok. 12% w głąbach, tj., więcej niż inne pastewne rośliny nie motylkowe. Kapustę uprawia się najczęściej w plonie wtórnym, rzadziej w poplonie ścierniskowym. Plony zielonej masy kapusty pastewnej uprawianej w plonie wtórnym wynoszą przeciętnie 300-500 q zielonej masy i 5-11 q białka surowego z 1 ha. W poplonie ścierniskowym nie daje zwykle plonów wyższych od 250 q/ha. Uprawiana w plonie głównym dostarcza ok. 600-800 q/ha zielonej masy. Kapusta wymaga gleb bardzo żyznych w dobrej kulturze i dużej zasobności w składniki pokarmowe, ale w warunkach wilgotniejszych może być uprawiana na glebach nieco lżejszych, jeśli zapewni się jej odpowiednio wysoki poziom nawożenia mineralnego.

RZODKIEW OLEISTA należy do rodziny krzyżowych. Wyróżnia się formy jednoroczne i dwuletnie. Rośliny rzodkwi wykształcają wydłużony korzeń palowy, sięgający głęboko nawet do 120-150 cm, z duża ilością bocznych odgałęzień. W ostatnim czasie stała się cenną i poszukiwaną rośliną przedplonową w uprawie ziemniaków. Ze względu na duża masę korzeniową doskonale spulchnia i napowietrza glebę, wprowadzając dodatkowo dużo materii organicznej. Cechą charakterystyczną tej rośliny jest szybkie tępo początkowego wzrostu. Od wzejścia aż do utworzenia się pierwszych liści, a następnie rozety liściowej, wzrost jest znacznie szybszy niż rzepaku. Rzodkiew oleista ma podobne wymagania uprawowe i nawozowe jak rzepak jary.

DABPST